

תורה שבעל פה

במעגלי המשנה, גמרא מסכת בבא בתרא

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

$$\begin{array}{r} (10 \times 1) + (20 \times 1) + (14 \times 5) \\ \hline 100 \text{ נקודות} \end{array} \quad - \quad \left\{ \begin{array}{l} \text{פרק ראשון} - \text{במעגלי המשנה} \\ \text{אָו:} \\ \text{פרק שני} - \text{גמרא מסכת בבא בתרא} \end{array} \right. \quad - \quad \text{סה"כ}$$

ג. חומר עזר מותר בשימוש: חוברת דפים ממסכת בבא בתרא ובה מספר השאלון.

(בית הספר יספק חוברת זו לנבחנים בגמרא.)

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב ב**טיוטה** (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

יש לענות על פרק ראשון – במעגלי המשנה אן על פרק שני – גמרא מסכת בבא בתרא, לפי התכנים שלמדת.

השאלות

פרק ראשון – במעגלי המשנה (100 נקודות)

אם בחרת בפרק זה, ענה על שבע שאלות: על חמש מן השאלות 7-1 ועל השאלות 8-9 – שאלות חובה.

ענה על חמש מן השאלות 7-1 (לכל שאלה – 14 נקודות).

1. צדקה וחסד, מידות, אמת ויושר

א. (1) "נוח לכעוס ונוח לרצות – יצא שכרו בהפסדו" (אבות, פרק ה', משנה י"א).

הסבר את הביטוי המודגש בקו.

(2) "קשה לכעוס וקשה לרצות – יצא הפסדו בשכרו" (שם).

הסבר את הביטוי המודגש בקו. בתשובתך ציין מהו ההפסד ומהו השכר.

(7 נקודות)

ב. (1) מדוע ציוו חכמים להתרחק מן הכעס? כתוב סיבה אחת.

(2) מנהיג ציבור ש"רצה להטיל אימה... על הציבור... ורצה לכעוס עליהן כדי שיחזרו למוטב" (רמב"ם) –

מה עליו לעשות על פי הרמב"ם?

(7 נקודות)

2. ברכות

- א. "כיצד מברכין על הפירות על פירות האילן אומר בורא פרי העץ... ועל פירות הארץ אומר בורא פרי האדמה... ועל הירקות אומר בורא פרי האדמה רבי יהודה אומר בורא מיני דשאים" (ברכות, פרק ו', משנה א').
- (1) העתק למחברתך את הטבלה שלפניך, ושבץ בה את מילות המשנה שבציטוט.

דִּין	מקרה	אומר	כותרת

- (2) הסבר מה הם פירות הארץ ומה הם הירקות. (8 נקודות)
- ב. (1) בנוגע למחלוקת שבמשנה (המובאת בסעיף א), הגמרא שואלת מהו הטעם של אחד מן התנאים, ועונה: "כל מין ומין תן לו מעין ברכותיו" (ברכות, מ, ע"א).
על פי הגמרא, ציין את שמו של תנא זה, והסבר את טעמו.
- (2) "תנו רבנן: אסור לו לאדם שייחנה מן העולם הזה בלא ברכה" (ברכות, לה, ע"א).
מדוע אסור לאדם ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה? (6 נקודות)

3. שבת

- א. "כל המקלקלין פטורין" (שבת, פרק י"ג, משנה ג').
- (1) כתוב דוגמה אחת למקלקל, והסבר מדוע הוא פטור.
- (2) ציין שני עונשים שהמקלקל פטור מהם, וכתוב מהו עונשו של המקלקל במזיד. (9 נקודות)
- ב. על פי הרמב"ם, באיזה תנאי הקורע בשבת על מתו חייב, ומדוע? (5 נקודות)

4. מועדים – סוכות

- א. "מי שהיה ראשו ורובו בסוכה, ושולחנו בתוך הבית – בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין". (סוכה, פרק ב', משנה ז')
- (1) על פי הגמרא (המובאת בפירוש של הרב פינחס קהתי), יש מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל בשני מקרים. הסבר את שני המקרים.
- (2) כתוב את הטעם של בית שמאי באחד מן המקרים. (8 נקודות)
- ב. "ירדו גשמים – מאימתי מותר לִפְנוֹת? משתסרח המִקְפָּה. משלו משל: למה הדבר דומה? לעבד שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו" (סוכה, פרק ב', משנה ט').
- הסבר את הנמשל למשל שבמשנה. בתשובתך ציין מיהו ה"עבד", מיהו ה"רב" ומיהו שפיכת הקיתון. (6 נקודות)
- /המשך בעמוד 4/

5. זהירות מפגיעה בממון הזולת ובמרחב הציבורי

"מרחיקין... את הבורסקי מן העיר... אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר. רבי עקיבא אומר: לכל רוח הוא עושה, חוץ ממערבה" (בבא בתרא, פרק ב', משנה ט').

א. (1) מהו בורסקי, ומהו המרחק שיש להרחיקו מן העיר?

ב. (2) לפי תנא קמא, עושים בורסקי רק למזרח העיר. כתוב שתי סיבות לדעה זו. (9 נקודות)

ג. האם רשאים לעשות בורסקי לצפון העיר? בתשובתך ציין את דעת תנא קמא ואת דעת רבי עקיבא. (5 נקודות)

6. ארץ ישראל ומצוותיה

"ואלו מביאין וקורין: מן העצרת ועד החג, משבעת המינים, מפירות שבהרים, מִתְמָרוֹת שבעמקים, ומזיתי שמן, מעבר הירדן. רבי יוסי הגלילי אומר: אין מביאין ביכורים מעבר הירדן, שאינה ארץ זבת חלב ודבש".

(ביכורים, פרק א', משנה י')

א. על פי המשנה, הסבר בלשונך את הביטוי "מן העצרת ועד החג". (3 נקודות)

ב. (1) מדוע מביאים ביכורים דווקא "מפירות שבהרים" ו"מִתְמָרוֹת שבעמקים"?

(2) לפי תנא קמא, מדוע מביאים ביכורים מעבר הירדן אף שעבר הירדן אינו נחשב ארץ זבת חלב ודבש? (7 נקודות)

ג. "מעבודת השם הוא שייזכור האדם עיתות צרתו וענייני מצוקותיו כשירחיב השם לו" (רמב"ם, מורה הנבוכים).

על פי הרמב"ם, הסבר מהי המטרה של קריאת הפסוקים בעת הבאת הביכורים. (4 נקודות)

7. קטע שלא נלמד

למד את המשנה שלפניך, וענה על השאלות שאחריה. היעזר בפירוש של הרב פינחס קהתי המובא מתחת למשנה.

בבא מציעא, פרק ג', משנה ד'

שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֶצֶל אֶחָד, זֶה מְנָה וְזֶה מְאִתִּים;
 זֶה אוֹמֵר: "שְׁלִי מְאִתִּים", וְזֶה אוֹמֵר: "שְׁלִי מְאִתִּים" –
 נוֹתֵן לְזֶה מְנָה וְלְזֶה מְנָה,
 וְהַשָּׂאֵר יֵהָא מְנַח עַד שְׂיָבֵא אֵלָיְהוּ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי:
 אִם כֵּן, מַה הַפְּסִיד הָרַמָּאִי?
 אֲלָא הַכֹּל יֵהָא מְנַח עַד שְׂיָבֵא אֵלָיְהוּ.

הרב פינחס קהתי

שנים שהפקידו אצל אחד – מעות: זה מנה – מאה זוז, וזה מאתים – זוז [...] נותן לזה מנה ולזה מנה – שהרי מנה אחד ודאי מגיע לכל אחד מהם, והשאר יהא מונח – אצלו, עד שיבוא אליהו – הנביא, ויברר למי המנה הזה, או עד שיתפשרו ביניהם, או יודה אחד מהם [...] אמר רבי יוסי: אם כן – שכל אחד מקבל מנה, מה הפסיד הרמאי – בעל המנה? והרי קיבל את המנה שלו שהפקיד, ולעולם לא יודה על האמת, אלא הכל יהא מונח עד שיבוא אליהו – כדי שאף הרמאי יפסיד, ואולי על ידי כך יודה.

- א. (1) כתוב בלשונך את המקרה שבמשנה.
 (2) על פי תנא קמא, כתוב את הדין, והסבר את הטעם לדין זה.
 (7 נקודות)
- ב. (1) הסבר את הקושיה של רבי יוסי על הדין של תנא קמא.
 (2) על פי רבי יוסי, כתוב את הדין, והסבר את הטעם לדין זה.
 (7 נקודות)

שאלה 8 – שאלת חובה (20 נקודות).

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 10 נקודות).

8. א. תורה, מצוות ודרך ארץ

"כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל... ובתורה אתה עמל" (אבות, פרק ו', משנה ד').

I. (1) על פי הרב צבי יהודה קוק, הסבר את ההנחיה של המשנה.

II. הרב צבי יהודה קוק שולל אפשרות מסוימת להבין את המשנה.

מהי אפשרות זו?

(2) על פי הרב צבי יהודה קוק, הסבר מדוע "יש לשמור על הקשר האמיץ עם התורה גם במחשכים".

ב. תפילה

(1) "רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה.

אמרו לו: מה מקום לתפילה זו?" (ברכות, פרק ד', משנה ב').

הסבר מדוע תפילתו של רבי נחוניא בן הקנה עוררה תמיהה.

(2) "בכניסתו מהו אומר? יהי רצון מלפניך ה' א-לוהי שלא יארע דבר תקלה על ידי..." (גמרא).

הראי"ה קוק הסביר תפילה זו כך: "היינו בדעות, שלפעמים יאמרו דעות אמיתיות לפני קטני דעת,

והם מחוסר הכנתם לקבלם, יוצאים על ידי זה לתרבות רעה ונכשלים בתקלות עצומות".

על פי הראי"ה קוק, כתוב איזו תקלה עלולה להיגרם מאמירת דעות אמיתיות לפני "קטני דעת",

והסבר מדוע תקלה זו עלולה להיגרם.

ג. מועדים – ראש השנה

(1) "סדר תקיעות: שלוש של שלוש שלוש" (ראש השנה, פרק ד', משנה ט').

על פי המשנה, הסבר את סדר התקיעות בראש השנה.

(2) "עד שקם רבי אבהו ולא ישר בעיניו להיות ישראל חלוקים... זה בכה וזה בכה..." (ספר החינוך).

I. כיצד נהגו לתקוע לפני תקנת רבי אבהו, ומדוע מנהג זה "לא ישר בעיניו"?

II. פָּרַט את תקנת רבי אבהו.

שאלה 9 – שאלת חובה (10 נקודות).

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

9. מבוא לתורה שבעל פה

- א. (1) מתי הייתה תקופת הזוגות?
(2) לפי רבי יוסף קארו, מדוע לא חלקו אמוראים על תנאים?
- ב. (1) בתקופת הזוגות, עמדו בראש העם שני חכמים.
ציין מה היה התפקיד של כל אחד מן החכמים.
(2) חכמים קבעו כללים הלכתיים להכרעה במחלוקות.
ציין כלל הלכתי אחד שעל פיו מכריעים במחלוקות בין חכמים.
- ג. (1) כתוב מהו התוכן של החלק "חושן משפט" שבשולחן ערוך.
(2) הגמרא שואלת מדוע נפסקה ההלכה כבית הלל במחלוקות בינם ובין בית שמאי.
כתוב את תשובת הגמרא על שאלה זו.

יש לענות על פרק ראשון — במעגלי המשנה אַן על פרק שני — גמרא מסכת בבא בתרא, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני — גמרא מסכת בבא בתרא

אם בחרת בפרק זה, ענה על שבע שאלות: על חמש מן השאלות 10-16, על אחת מן השאלות 17-18 ועל שאלה 19 — שאלת חובה.

ענה על חמש מן השאלות 10-16 (לכל שאלה — 14 נקודות).

10. "השותפין שרצו לעשות מחיצה"

"השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע".

על פי הגמרא, יש שתי אפשרויות לפרש את המילה "מחיצה" שבמשנה.

א. (1) כתוב בלשונך את המקרה שבמשנה לפי כל אחת מן האפשרויות.

(2) על פי כל אחת מן האפשרויות, כתוב את המסקנה של הגמרא בנוגע לדין היזק ראייה, והסבר כיצד הסיקה הגמרא את מסקנתה.

(10 נקודות)

ב. "אי הכי האי שרצו לעשות מחיצה שרצו לחצות מבעי ליה".

הציטוט שלפניך הוא קושיה של הגמרא.

(1) על איזו מן האפשרויות של פירוש המילה "מחיצה" הגמרא מקשה?

(2) הסבר את הקושיה של הגמרא.

(4 נקודות)

11. סתירת בית הכנסת

"אמר רב חסדא לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחריתי".

א. (1) על פי הגמרא, יש שני טעמים להלכה של רב חסדא.

ציין מקרה שבו יש נפקא מינה (הבדל הלכתי) בין שני הטעמים, ונמק את הדין במקרה זה לפי כל אחד מן הטעמים.

(2) על פי הגמרא, כתוב מקרה נוסף (מלבד הנפקא מינה) שבו מותר לסתור בית כנסת לפני שבונים בית כנסת אחר.

(7 נקודות)

ב. הגמרא שואלת: "שריגי ליבני והדרי הודרי ומחתי כשורי מאי?"

(1) הסבר את שאלת הגמרא.

(2) לפי תשובת הגמרא על שאלה זו, כתוב מדוע אסור לסתור בית כנסת במצבים שבהם "שריגי ליבני והדרי הודרי ומחתי כשורי".

(7 נקודות)

12. "המקיף את חברו משלוש רוחותיו"

א. עיין במשנה, דף ד, ע"ב: "רבי יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכול".

(1) רש"י בפירושו למשנה מנמק את הדין של רבי יוסי.

עיין ברש"י, והעתק למחברתך את המילה הראשונה ואת המילה האחרונה של הנימוק.

(2) על פי רש"י, הסבר בלשונך את המקרה ואת הטעם לדין של רבי יוסי.

(6 נקודות)

ב. הציטוט שלפניך הוא מן השורה הרביעית מתחילת הגמרא (שם):

"תנן המקיף את חברו משלוש רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השנייה ואת השלישית אין מחייבין אותו הא רביעית מחייבין אותו אימא סיפא רבי יוסי אומר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכול".

(1) העתק למחברתך מן הציטוט שלפניך רק את המילים שאינן מצוטטות מן המשנה.

(2) הגמרא הקשתה קושיה ממשנה זו על חייא בר רב.

הסבר את קושיית הגמרא.

(8 נקודות)

13. גביית מיסים מיתומים

- א.** רב פפא גבה כסף מיתומים בעבור "כריא חזתא". בעקבות זאת הקשה עליו רב שישא בריה דרב אידי קושיה.
- (1) הסבר את קושיית רב שישא בריה דרב אידי. בתשובתך הסבר את הביטוי "יתמי לאו בני מחילה נינהו" שבדברי רש"י.
- (2) הסבר את התירוץ של רב פפא לקושיה זו. בתשובתך הסבר כיצד התירוץ פותר את הבעיה ש"יתמי לאו בני מחילה נינהו".
- (9 נקודות)
- ב.** (1) בגמרא יש דיון בנוגע לגביית מיסים מיתומים לכל מיני מטרות, ולאחר הדין נקבע כלל בנידון. הסבר את הכלל שנקבע בגמרא.
- (2) על פי הגמרא, ציין מטרה אחת שבעבורה אין גובים כסף מיתומים.
- (5 נקודות)

14. הסכם בין שוחטים

- בגמרא מסופר על שוחטים ("טבחיי") שעשו הסכם (תנאי) ביניהם.
- א.** כתוב את פרטי ההסכם. (2 נקודות)
- ב.** רבא סבר שההסכם אינו תקף, ורב יימר בר שלמיא הקשה עליו מברייתא.
- (1) העתק את המילים מן הברייתא שמהן הקשה רב יימר בר שלמיא על רבא, והסבר את הדין שנלמד ממילים אלה.
- (2) על פי רב יימר בר שלמיא, הסבר כיצד דין זה בא לידי ביטוי בהסכם של השוחטים.
- (9 נקודות)
- ג.** רב פפא טען שההסכם של השוחטים אינו נוגע לדין שבברייתא. הסבר את טענתו. (3 נקודות)

15. גרמא וחזקה בנזקין

- א.** על פי הגמרא, רב יוסף דרש שמקיזי הדם יפסיקו להקיז דם מתחת לדקלים שלו כיוון שבעקבות הקזת הדם באים עורבים ומזיקים לתמרים שלו.
- (1) הסבר את קושיית אביי על דרשתו של רב יוסף. בתשובתך הסבר את הביטוי "גרמא".
- (2) רב יוסף תירץ את קושיית אביי על פי דברי רב טובי בר מתנה "זאת אומרת גרמא בניזקין אסור". הסבר את התירוץ של רב יוסף.
- (7 נקודות)
- ב.** (1) "והא אחזיק להו" – הסבר את קושיית הגמרא.
- (2) הסבר את התשובה הסופית של רב יוסף. בתשובתך הסבר מדוע מקיזי הדם צריכים להפסיק להקיז דם מתחת לדקלים של רב יוסף.
- (7 נקודות)

16. קטע שלא נלמד

לפניך קטע מן הגמרא במסכת בבא בתרא, דף כ"ד, ע"ב.
למד את הקטע, וענה על השאלות שאחריו. היעזר בפירוש רש"י.

ראשי תיבות: אא"כ – אלא אם כן

מ"ש – מאי שנא

תרגום: בציר – פחות

לא יחפור פרק שני בבא בתרא

מתני' מרחיקין את גורן

קבוע מן העיר חמשים אמה לא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו אא"כ יש לו חמשים אמה לכל רוח ומרחיק מגטעותיו של חבירו ומנירו בכדי שלא יזיק: **גמ'** מ"ש רישא ומאי שנא סיפא אמר אבוי סיפא אתאן לגורן שאינו קבוע רב אשי אמר מיה טעם קאמר מאי טעמא מרחיקין גורן קבוע מן העיר חמשים אמה כדי שלא יזיק

מתני' גורן קבוע. **גמ'** מפרש מאי קביעותא: **חמשים אמה**. מפני המון המזיק את בני העיר כשהוא זורה וגם הזרעים הוא מייבש: ומנירו של חבירו. ניר היא חרישה שחורשין בימי הקיץ: **בכדי שלא יזיק**. האי שיעורא משמע בציר מחמשים אמה ובגמרא פריך מ"ש מרישא דאמרת אלא אם כן יש לו חמשים אמה לכל רוח: **גמ'** רב אשי אמר. שיעורא דסיפא כרישא ומה טעם קאמר:

א. הסבר את קושיית הגמרא "מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא?". היעזר ברש"י ד"ה "בכדי שלא יזיק".

(4 נקודות)

ב. (1) הסבר את התירוץ של אבוי ואת התירוץ של רב אשי לקושיית הגמרא.

(2) מי משני האמוראים האלה סובר שהמילים "בכדי שלא יזיק" הן חלק מן הדין, ומי משניהם סובר שמילים

אלה הן נימוק לדין?

(10 נקודות)

עליך לענות על שאלה 17 – בקיאות אן על שאלה 18 – עיון, לפי התכנים שלמדת.**בקיאות (ללומדים 8 דפי גמרא ורש"י) (20 נקודות)**

אם בחרת בשאלה זו, ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 10 נקודות).

17. א. נאמנות גבאי צדקה

(1) גבאי צדקה צריכים לנהוג בזהירות בכל ענייני הכספים כדי שלא יחשדו בהם בגנבה של כספי הצדקה שהם גבו.

כתוב שלוש מן ההלכות שבהן באה לידי ביטוי זהירות זו.

(2) על פי ברייתא שמובאת בגמרא, ההלכה "אין מחשבין בצדקה עם גבאי צדקה" נלמדה מפסוק מסוים. ציין מהו ההקשר שבו נאמר פסוק זה, ופרט את הלימוד מן הפסוק.

ב. צדקה וחסד

"צדקה תרומם גוי וחסד לאמים חטאת" (משלי, י"ד, ל"ד).

(1) I. מדוע החסד של הגויים נחשב חטא? כתוב הסבר אחד.

II. על פי רבן יוחנן בן זכאי, מדוע הפירוש של רבי נחוניא בן הקנה לפסוק זה עדיף משאר הפירושים?

(2) מהו הפירוש של המילה "חטאת" שבפסוק על פי תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי, ומהו הפירוש של מילה זו על פי רבן יוחנן בן זכאי?

ג. רב דימי מנהרדעא מוכר גרוגרות

בגמרא מסופר על רב דימי מנהרדעא שהביא גרוגרות בספינה כדי למכור אותן.

עיין בסיפור זה, וענה על השאלות שלפניך.

(1) על פי הסיפור, הסבר בלשונך את הביטויים האלה: I. "פוק תהי ליה בקנקניה" II. "לא נקטו ליה שוקא"

(2) רב יוסף אמר לרב דימי: "מאן דלא שהייה לאוניתא דמלכא דאדום לא נשהייה לאוניתיך".

I. הסבר את דברי רב יוסף.

II. מן הפסוק "כה אמר ה' על שלשה פשעי מואב..." למד רב יוסף שהקב"ה "לא שהייה

לאוניתא דמלכא דאדום".

הסבר את הלימוד של רב יוסף.

עיון (ללומדים 6.5 דפי גמרא בתוספת עיון במקורות) (20 נקודות)

אם בחרת בשאלה זו, ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 10 נקודות).

18. א. "מצווה רבה" ועניי גויים

בגמרא מסופר על רבא שקיבל כסף מאיפרא הורמיז וחילק אותו לעניי גויים.

רב יוסף קיבל אף הוא כסף מאיפרא הורמיז אך לא חילק אותו לעניי גויים.

I. (1) על פי פירוש הקונטרס המובא בתוספות, הסבר מדוע לא נהג רב יוסף כמו רבא. בתשובתך התייחס למושג "גְּנַבַת דַּעַת".

II. מדוע לא חשש רבא שחלוקת הכסף לעניי גויים תיחשב גְּנַבַת דַּעַת?

(2) בעלי התוספות הקשו: "והא דקיבל מההוא טייעא דנדב שרגא לבי כנישתא...".

כתוב את התירוץ של בעלי התוספות לקושיה זו.

ב. כפייה על צדקה

רבא כפה על רב נתן בר אמי לתת ארבע מאות זוז לצדקה.

(1) בעלי התוספות הקשו קושיה על מעשה זה של רבא.

I. הסבר את הכלל "כל מצוות עשה שמתן שכרה [כתובה] בצידה אין בית דין של מטה מוזהרים עליה" שבקושיית בעלי התוספות.

II. כתוב מה הוכיחו בעלי התוספות מן הפסוקים: "כי פתח תפתח את ידך לו... כי בגלל הדבר

הזה יברכך" (דברים, ט"ו, ח'; י').

(2) בתוספות מובאים ארבעה תירוצים לקושיה זו.

כתוב אַחַד מן התירוצים, והסבר כיצד תירוץ זה פותר את הקושיה של בעלי התוספות.

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

ג. הרחקת נזיקין והאיסור להזיק

- (1) "אמר רב אשי כי הווינן בי רב כהנא הוה אמר מודי רבי יוסי בגירי דידיה".
 הסבר מדוע הדין שבמשנה "מרחיקין את הסולם מן השובך ארבע אמות כדי שלא תקפוץ הנמייה"
 נחשב "גירי דידיה".
- (2) בדברי הרב אהרן ליכטנשטיין שלפניך מובאים שני מקורות לאיסור להזיק.
 עיין בדברי הרב אהרן ליכטנשטיין, וענה על השאלות שאחריהם.
 נפתח במה שמובא בשם הגר"ח (הגאון הרב חיים סלוביצ'יק מבריסק). הגר"ח מצביע על הפסוק של
 "ולא ישמרנו" (שמות, כ"א, ל"ו). מפסוק זה מדייק הגר"ח שיש חובת שמירה על היזקים, ובאים בטענה
 כלפי מי שלא שמר. אם מוכנים להניח שחוסר שמירה נטען כלפי מי שיש עליו חובת שמירה ברמה של
 איסורין, יש לנו מקור לאיסור נזיקין...
 מקור אפשרי נוסף מופיע בגמרא בסנהדרין (ז, ע"ב): "ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו'
 (דברים, א', ט"ז). 'בין איש ובין אחיו' – אמר רב יהודה: אפילו בין בית לעלייה. 'ובין גרו' – אמר רב יהודה:
 אפילו בין תנור לכיריים". רבנו חננאל פירש: "... אפילו בין בית לעלייה צריך הדיין להיות בקי במשפט
 הפסדת העלייה על הבית כמה היא, כדי שידין כמה יש לבעל העלייה בתחתון. וכך צריך להיות בקי כמה
 הרחקת התנור מן הכותל... וכמה הרחקת הכירה..." כל אלו קשורים לדיני שכנים הנידונים בפרק השני
 של בבא בתרא.

(הרב אהרן ליכטנשטיין, שיעורי הרא"ל – דינא דגרמי, עמ' 177-178)

- I. כתוב מהו ההקשר שבו נאמר הפסוק "ולא ישמרנו", והסבר כיצד פסוק זה הוא "מקור לאיסור
 נזיקין".
- II. על פי הרב אהרן ליכטנשטיין, הסבר כיצד לומדים שאסור להזיק מפירושו רבנו חננאל לגמרא
 בסנהדרין.

שאלה 19 – שאלת חובה (10 נקודות).

ענה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

19. מבוא לתורה שבעל פה

- א. (1) מתי הייתה תקופת הזוגות?
(2) לפי רבי יוסף קארו, מדוע לא חלקו אמוראים על תנאים?
- ב. (1) בתקופת הזוגות, עמדו בראש העם שני חכמים.
ציין מה היה התפקיד של כל אחד מן החכמים.
(2) חכמים קבעו כללים הלכתיים להכרעה במחלוקות.
ציין כלל הלכתי אחד שעל פיו מכריעים במחלוקות בין חכמים.
- ג. (1) כתוב מהו התוכן של החלק "חושן משפט" שבשולחן ערוך.
(2) הגמרא שואלת מדוע נפסקה ההלכה כבית הלל במחלוקות בינם ובין בית שמאי.
כתוב את תשובת הגמרא על שאלה זו.

בהצלחה!